

MEMORANDUM

Van: DOA

Aan: *S* *14*
*6*No. 45
*15/6*cc. DGPZ
DOA/OP
DBI/PL*9 12.12 NNG*
Ned - Austral
*Samenw.**h.c. 813.0 Australië -*
12 juni 1959*Summer school*Onderwerp: Nederlands-Australische samenwerking.

DOA moge Uw aandacht vestigen op bijgaande brief van de Attaché voor Nieuw-Guinea Zaken te Canberra aan MINZO ddo. 2 mei j.l.

Het begin van dit rapport handelt over een recente rede van de invloedrijke heer Kerr voor "the New Guinea Society", waarin deze voortborduurde op zijn bekende voordracht voor "the Australian Institute of Political Science" in Januari 1958 te Canberra gehouden en met nadruk blijft pleiten voor de oprichting van een Melanesische Federatie, waarin hij o.a. de enige mogelijkheid ziet voor een oplossing van "het geschil inzake West Nieuw-Guinea"; hij is dan ook een groot voorstander van de samenwerking tussen Nederland en Australië inzake Nieuw-Guinea.

Aangetekend zij, dat volgens een Reuterbericht van 18 april j.l. ook de "Commonwealth Council", een officiële studiegroep van de Conservative Party in Engeland in een rapport heeft voorgesteld om een "Verenigde Staten van Melanesië" te vormen, omvattende geheel Nieuw-Guinea, de Salomonseilanden en de Nieuwe Hebriden.

In dit verband moge ook in herinnering worden gebracht hetgeen M op 6 december 1956 in de Tweede Kamer heeft gezegd, n.l. dat hij het een natuurlijke ontwikkeling zou achten, wanneer de toenemende contacten tussen N.N.G., Australisch N.G. en de andere, in veel opzichten gelijksoortige, eilanden van de Stille Zuidzee zouden leiden tot een groeiend saamhorigheidsbesef tussen en wellicht tot een politieke eenheid van de bewoners.

In zijn rapport maakt de heer van Beuge voorts melding van een openhartig lunchgesprek met de heer Kerr, waarbij deze felle critiek laat horen op het Australische Department of Territories, dat gespeend zou zijn van elk inzicht in de eisen van een doelmatig bestuur van Australisch N.G. in de huidige wereld en vooral Minister Hasluck verwijt, dat deze zelfs uit de jongste politieke ontwikkelingen in Afrika geen lering heeft getrokken. Hij acht met name de idee van deze bewindsman, dat Australië nog wel 30 à 40 jaren tijd zou hebben om de ontwikkeling van Papua en New Guinea rustig en geleidelijk aan tot ontwikkeling te brengen, een waandenkbeeld en is zelf van oordeel, dat hiervoor niet meer dan 10 tot 15 jaar beschikbaar is, zodat men z.i. welbewust het risico van de creatie van een intellectuele inheemse elite zou moeten nemen. De heer Kerr ziet hierin de enige mogelijkheid om de gevaren van een onafhankelijkheidsbeweging van een ongeletterde bevolking te voorkomen en acht de idee van een Melanesische Federatie ook daarom zo aantrekkelijk omdat bij deelneming van de Solomon Islands ook de Britse

- "know how" -

MEMORANDUM

- 2 -

Van:

Aan:

"know how" kon worden aangetrokken, die een stimulerende invloed zou hebben op de achterlijke Australische gebieden.

Om nu de tegenstand van Minister Hasluck tegen meer progressieve bestuursopvattingen uit de weg te kunnen ruimen is er volgens de heer Kerr maar één mogelijkheid en dat is de Prime Minister Menzies voor deze verlichte denkbeelden te winnen, die de enige autoriteit is, die ondanks Minister Hasluck een meer doelmatig beleid zou kunnen doordrijven.

In het slot van zijn rapport beschrijft de heer van Beuge hoe de heer Kerr meent de heer Menzies voor deze zaak te kunnen winnen, n.l. door zijn ijdelheid (zijn verantwoordelijkheid voor de "Geschiedenis") en zijn pro-Britse gezindheid (waardoor de Minister-President misschien vatbaar zou zijn voor constructieve critiek van Engelse zijde op de tekortkomingen van het Australische bestuur).

De heer van Beuge is in zijn positie terecht niet ingegaan op dit betoog van de heer Kerr terzake doch besluit zijn brief met de aanbeveling, van het komende bezoek van de heer Menzies aan Londen en aan Nederland gebruik te maken om te trachten in dit opzicht iets te bereiken.

DOA moge hierbij aantekenen, dat uit de rapporten uit Canberra en Nieuw Guinea, laatstelijk nog bevestigd door de ervaringen van de N.R.C. correspondent Roethof ter plaatse, is gebleken, dat er tussen het bestuur van Nederlands Nieuw-Guinea en de Australische administratie in het oosten van het eiland op ambtelijk niveau vooral in het laatste jaar een vruchtbare feitelijke samenwerking is gegroeid in diverse sectoren, waarvan sprekende voorbeelden kunnen worden gegeven. De heer van Beuge heeft ook gerapporteerd hoe hij nu ook bij de Secretaris-Generaal van "Territories", de heer Lambert, in toenemende mate begrip vindt voor de fouten van de Australische administratie en de dwingende noodzaak van een meer progressief bestuur voor het te laat is. Het bezoek, dat deze hoofdambtenaar thans aan Nederlands Nieuw-Guinea brengt, kan dit inzicht nog verdiepen.

De heer Hasluck zelf blijft echter de grootste hinderpaal voor een verbetering ten goede en het is typerend, dat hij bij het afscheidsbezoek van de heer van Beuge, waarbij deze zijn opvolger kwam voorstellen, met geen woord heeft gesproken over de Nederlands-Australische samenwerking. ^{ook} Naar het oordeel van External Affairs is deze minister het grootste struikelblok voor een vruchtbare samenwerking met Nederland.

DOA stemt derhalve gaarne in met het advies van de heer van Beuge te trachten elke gelegenheid aan te grijpen de heer

- Menzies -

MEMORANDUM

- 3 -

Van:

Aan:

Menzies te winnen voor het inzicht van de noodzaak van een meer verlicht bestuur in Australisch Nieuw-Guinea, niet alleen in het eigen belang van dit gebied en van Australië, doch ook om een vruchtbare samenwerking met Nederland op Nieuw-Guinea, ook in de toekomst, mogelijk te maken, waartoe beide partijen in de pas moeten lopen; Nederland kan zijn tempo niet vertragen.

Mede met het oog op het komende bezoek van de Australische Minister-President is er m.i. alle aanleiding het bovenstaande onder de aandacht van M te brengen. Aangehecht is nog een korte kanttekening betreffende enige door de heer van Beuge naar voren gebrachte punten.

*ook in de
as tekent
van M P voor
zijn afspraken met
Menzies 2nd
Lorenson
to wij 24
5-14
6*

(Handwritten signature)

MEMORANDUM

Van:

Aan:

Aantekening

Britse tussenkomst.

Ik geloof niet, dat wij er goed aan zouden doen zelf enig initiatief te nemen om de Britten ertoe te brengen de Australiërs te wijzen op hun tekortkomingen wat Oost Nieuw-Guinea betreft; dit zou de Nederlands-Australische verhouding geen goed doen en in Australië weer wantrouwen kunnen verwekken.

Voorkeur voor Melanesische Federatie.

Ook ligt het naar mijn mening niet op onze weg ^{officieel} van bepaalde voorkeur te doen blijken voor een Melanesische Federatie als door de heer Kerr bepleit en nog minder om hiertoe bij Australiërs of Engelsen het initiatief te nemen. Het doel van de Nederlandse soevereiniteit over Nieuw-Guinea is immers het zelfbeschikkingsrecht van de Papoea's, dat ook ons voornaamste argument vormt tegen Indonesië. Dit principe brengt met zich mee dat wij ons dan ook niet bij voorbaat kunnen vastleggen op een bepaalde toekomst van Nederlands Nieuw-Guinea in staatkundig opzicht, al of niet in combinatie met andere gebieden.

De vrijheid, die wij ons in dit opzicht moeten voorbehouden, vermag overigens niets af te doen aan de belangstelling, die de Nederlandse regering heeft voor mogelijke ontwikkelingen in dit verband, zoals o.m. is gebleken uit de bovenvermelde verklaring van M in de Tweede Kamer en in feite wordt t.a.v. Nieuw-Guinea een beleid gevolgd, dat voor een toekomstige aansluiting bij ten Oosten van N.N.G. gelegen gebieden bevorderlijk is.